

آیا صفر ماه نحسی است؟

۲۲ آبان ۱۳۹۴ ساعت ۱۸:۲۴

ماه صفر برای شیعیان و محبان اهل بیت علیهم السّلام، ماه سوگواری و یاد آور اسارت و توهین به اهل بیت(ع) و ما حزن و اندوه و شهادت است

دومین ماه قمری ماه صفر است. صفر از ریشه «صفر» به معنی تهی و خالی است. از آنجا که مردم دوران جاهلیت با فرارسیدن ماه صفر به جنگ روی می‌آوردند و خانه‌ها خالی می‌ماند؛ از این رو به آن صفر گفته‌اند.

آغاز جنگ صفین در سال ۳۷ قمری، آوردن سر مبارک امام حسین علیه السلام به دمشق، اربعین امام حسین علیه السلام، ولادت امام محمد باقر علیه السلام در سال ۵۷ قمری، ولادت امام کاظم علیه السلام در سال ۱۲۸ قمری، شهادت زید بن علی بن الحسین علیه السلام در سال ۱۲۱ قمری، شهادت عمار بن یاسر و خزیمه بن ثابت ذو الشهادتین در جنگ صفین در سال ۳۷ قمری، رحلت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله وسلم در سال ۱۱ قمری، شهادت امام حسن مجتبی علیه السلام در سال ۵۰ قمری، شهادت امام رضا علیه السلام در سال ۲۰۳ قمری و .. از جمله حوادث این ماه است. (۱)

ماه حزن شیعیان

شیعیان اثنی عشری و محبان اهل بیت علیهم السّلام، ماه صفر را از ایام سوگواری سال می‌دانند. زیرا در ابتدای این ماه خانواده امام حسین علیه السلام و بازماندگان واقعه کربلا را به صورت اسیری وارد شام نمودند و آنان را در فشار روحی و روانی و مورد تحقیر و توهین قرار دادند، به طوری که یکی از فرزندان خردسال امام حسین علیه السلام، به نام رقیه (س)، بر اثر این سختی‌های طاقت فرسا، در دمشق به لقاءالله پیوست. هم چنین، بیستم این ماه، اربعین شهادت امام حسین علیه السلام و یارانش در کربلا است.

بنا به روایت علمای شیعه و برخی از علمای اهل سنت، در ۲۸ صفر، رحلت جانگداز رسول گرامی اسلام حضرت محمد صلی الله علیه و آله و شهادت سبط پیامبر، حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام و در آخر این ماه، شهادت ثامن الحجج حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام واقع شده است. بدین جهت، شیعیان این ماه را همانند ماه محرم، به سوگواری می‌پردازند. در بسیاری از مراسمها و محافل مذهبی، دو ماه محرم و صفر را پشت سر هم گرامی می‌دارند و در آنها به عزاداری مشغول می‌باشند.

آیا صفر ماه نحسی است؟

معروف است که ماه صفر ماه نحسی است. اما نظرات در این باره متفاوت است. علامه طباطبایی (ره) در باره سعادت و نحوست ایام می گوید: ما به هیچ وجه نمی توانیم بر سعادت روزی از روزها، و یا زمانی از ازمه و یا نحوست آن اقامه برهان کنیم، چون طبیعت زمان از نظر مقدار، طبیعتی است که اجزا و ابعاضش مثل هم هستند و خلاصه یک چیزند، پس از نظر خود زمان فرقی میان این روز و آن روز نیست، تا یکی را سعد و دیگری را نحس بدانیم، و اما عوامل و عللی که در حدوث حوادث موثرند، و نیز در به ثمر رساندن اعمال تاثیر دارند، از حیثه علم و اطلاع ما بیرونند، ما نمی توانیم تکه تکه زمان را با عواملی که در آن زمان دست در کارند بسنجیم، تا بفهمیم آن عوامل در این تکه از زمان چه عملکردی دارند، و آیا عملکرد آنها طوری است که این قسمت از زمان را سعد می کند یا نحس، و به همین جهت است که تجربه هم بقدر کافی نمی تواند راه گشا باشد، چون تجربه وقتی مفید است که ما زمان را جدای از عوامل در دست داشته باشیم، و با هر عاملی هم سنجیده باشیم، تا بدانیم فلان اثر، اثر فلان عامل است، و ما زمان جدای از عوامل نداریم، و عوامل هم برای ما معلوم نیست.

و به همین علت است که راهی به انکار سعادت و نحوست هم نداریم، و نمی توانیم بر نبودن چنین چیزی اقامه برهان کنیم، همان طور نمی توانستیم بر اثبات آن اقامه برهان کنیم، هر چند که وجود چنین چیزی بعید است، ولی بعید بودن، غیر از محال بودن است، این از نظر عقل (۲).

شیخ عباس قمی (ره) هم پیرامون اعمال ماه صفر می گوید: بدان که این ماه (صفر) معروف به نحوست است و شاید سبب آن، واقع شدن وفات رسول خدا صلی الله علیه و آله است در آن، هم چنان که نحوست دوشنبه به این سبب است. و یا به جهت آن است که این ماه، بعد از سه ماه حرام (ذی قعدة، ذی حجه و محرم الحرام) واقع شده که در آن سه ماه، حرب و قتال نبوده و در این ماه، شروع به قتال می نمودند و خانه و منازل از اهلش خالی می شد. و این هم یک سبب است در وجه تسمیه آن، به صفر. به هر حال، از برای رفع نحوست، هیچ چیز بهتر از تصدقات و ادعیه و استعاذات وارده نیست. و اگر کسی خواهد محفوظ بماند از بلاهای نازله در این ماه، در هر روز ده مرتبه بخواند این دعایی را که «محدث فیض» روح الله روحه، در «خلاصه الاذکار» ذکر فرمود: یا شدید القوی، و یا شدید المحال، یا عزیز، یا عزیز، ذلت بعظمتک جمیع خلقک، فاکفنی شرّ خلقک، یا محسن، یا مجمل، یا منعم، یا مفضل، یا لا اله الا انت، سبحانک ایّ کنّت من الظالمین، فاستجبنا له و نجّنا من الغمّ، و کذلک نجی المؤمنین، و صلی الله علی محمد و آله الطّیّبین الطّاهرین.

دعاهای ویژه ماه صفر

در این زمینه آیت الله مکارم شیرازی در پاسخ به سؤالی درباره نحوست ماه صفر می گوید: یام ذاتاً سعد و نحس ندارد، مگر به خاطر حوادثی که در آن واقع شده و لذا چون در ماه صفر سه تن از معصومین علیهم السلام چشم از جهان بسته اند و همچنین مشکلاتی که برای اسرای کربلا پیش آمد، ممکن است عنوان نحس به خود گرفته باشد به علاوه چون ماه حرام تمام می شده و دوباره جنگ و نزاع در بین قبایل عرب صورت می گرفته است و به هر حال می توان تاثیر آنها را با صدقه و دعا حل کرد.

از آیت الله بهجت (قدس سرّه) هم پرسیده شد: آیا ماه صفر آنچنان که مشهور است نحس و شوم است؟ در پاسخ فرمودند: چطور ممکن است ماهی که حضرت رسول (صلی الله علیه و آله و سلم) در آن رحلت کرده اند نحس و شوم

نباشد؟! برای دفع نحوست و شرّ آن دعا‌های ویژه این ماه را بخوانید. (۳)

آیت الله حاج میرزا جواد آقا ملکی تبریزی می گوید: معروف است که ماه صفر بخصوص چهارشنبه آخر آن نحس می باشد که در این مورد روایتی نداریم. شاید این نحوست بخاطر رحلت پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم) در این ماه و نیز این سخن پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) باشد که فرموده اند: کسی که مرا به تمام شدن ماه صفر مژده بدهد، او را به بهشت بشارت می دهم. که باین ترتیب می توان این مطلب را ثابت کرد. و هنگامی که نحوست این ماه ثابت گردید باید به انجام اعمال مناسب در آن پرداخته، آن را از مراسم بزرگ مصیبت دانسته و با خدای بزرگ در مورد نبودن آن حضرت (صلی الله علیه و آله و سلم) و از دست دادن سعادت‌های زمان حضور او و گمراهی مردم بعد از وفاتش مناجات نموده و از سرکشی منافقین و ستم ستمکاران و پلیدی دشمنان برای او بگوید.

پانوشتها:

هدایة الانام الی وقایع الایام، محدث قمی، ص ۶۳؛ مفاتیح الجنان، ص ۵۳۲

المیزانج ۱۹، ص ۷۱

کتاب نفس مطمئنّه، تدوین توسط مهدی عباسی

کتاب المراقبات - فصل ماه صفر

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/32044/آيا-صفر-نحسى-ماه-صفر-آيا>